

Mediepedagogiskt utvecklingsarbete Arboga kommun 2002–2003

Av Eva Billert, Inger Kanders och Esther Thomas

December 2003

ARBOGA KOMMUN

ARBOGA KOMMUN

Gäddgårdsskolan
Box 6
732 46 Arboga

Telefon 0589-872 48
Telefax 0589-872 24

www.arboga.se

Rapporten publiceras med stöd av Svenska Filminstitutet.

Copyright © 2003 Eva Billert, Inger Kanders och Esther Thomas, Arboga kommun

Tryck: Birger Gustafsson Digital AB, Stockholm 2003

Innehåll

Inledning 5

Bakgrund 7

Skolbio i Arboga 7

Kulturarbetet lyfts fram i skolplanen 8

Mediepedagogiskt arbete 9

Utvecklingsarbetet 10

Enkät till skolorna 10

Nulägesbeskrivning 12

Samverkan med Köpings kommun 12

Plan för basmediekunskap 13

Avrapportering 13

Fortsatt arbete läsåret 2003–2004 13

Förutsättningar för det fortsatta arbetet 14

Avslutande reflektion 16

Mediegruppens arbete 18

Projektåret 2002–2003 18

Hösten 2003 19

Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor 20

Inledning

I Arboga kommuns skolor finns ett växande intresse bland lärare och elever för att arbeta med film och andra medier. Skolans ansvar för arbete med film och andra medier har lyfts fram i de reviderade kursplanerna för grundskolan, som gäller från hösten 2000, vilket förtydligat de förväntningar som finns på oss i skolan.

Ett skäl till att arbeta med medier i undervisningen är att våra barn och ungdomar tillbringar allt fler timmar med olika medier. Skolan har en viktig uppgift att hjälpa barn och ungdomar att lära sig förstå hur medier fungerar och ge dem redskap att analysera, kritiskt granska och värdera det de ser och hör. Om de unga inte ges de kunskaperna är risken stor att vi får desorienterade ungdomar som blir lätta att manipulera, vilket utgör ett hot mot demokratin och värdegrunden i vårt samhälle.

Ett annat skäl till mediearbete i skolan är att undervisningen idag domineras av läsning och skrivning. Om alla elever ska nå djupa kunskaper och ges möjlighet att förverkliga sina skilda talanger, inte minst de läs- och skrivsvaga eleverna, så måste skolan också erbjuda alternativa uttrycksformer. Men verksamhet med bilder och medier i undervisningen är inte något som kommer automatiskt, utan något vi måste lära oss. För att få kunskap krävs både teoretiskt och praktiskt arbete. Mest praktiskt, ty det är först genom att göra som man fullt ut kan förstå.

Arboga kommun gjorde läsåret 1999–2000 en nystart för att etablera skolbio för grundskolan. Under tre år har kommunen erhållit ekonomiskt stöd från Svenska Filminstitutet för verksamhet med skolbio. Våren 2002 öppnades en möjlighet för Arboga kommun att söka och erhålla stöd från Svenska Filminstitutet ”ett fjärde år”, för att utvärdera och utveckla arbetet med film i skolan.

Uppdraget att utveckla frågorna kring mediearbetet i kommunens skolor gick till oss som skrivit den här rapporten. Vi är tre lärare som alla arbetar på Gäddgårdsskolan i Arboga, en F-9 skola med 550 elever och cirka 60 lärare. Eva Billert undervisar i svenska och engelska och Esther Thomas i svenska och tyska i klass 6-9. Inger Kanders är lärare i klass 1-3.

Under läsåret 2002–2003 gavs vi nedsättning i tjänst två timmar per vecka för att ta fram ett underlag för hur vi i vår kommun skulle kunna utveckla arbetet med film och andra medier i skolan. Vi i ”mediegruppen” har ägnat året åt att skaffa en överblick över mediearbetet i grundskolan i vår kommun, att diskutera med medarbetare och skolledare samt att ta in synpunkter och idéer från andra kommuner genom studiebesök och intervjuer.

Vi har med stort intresse tagit del av det mediepedagogiska utvecklingsarbete som bedrivits i Piteå och som Kristina Hansson redogjort för i *Piteåmodellen – När eldsjälarna gjort sitt* (Vårdsskildringsrådets skriftserie nr. 19, 1997). Vi har också utgått från arbetsmaterialet *Agenda M – Diskussionsunderlag för ett mediepedagogiskt utvecklingsarbete*, utgivet av Svenska Filminstitutet och Myndigheten för skolutveckling, 2002.

Vi ingår alla tre i Arboga kommuns skolkulturgrupp, som bland annat svarar för att organisera skolbiovisningarna i kommunen. Vi har dessutom arbetat mycket med film och andra medier i våra klasser, både teoretiskt och praktiskt. Dessa erfarenheter har stärkt oss i vår uppfattning om mediernas betydelse i skolan. Det lyckade resultatet av olika medieprojekt samt elevernas engagemang har gjort, att vi vill fortsätta utveckla detta arbete i dialog med våra kollegor.

Som en del av vårt utvecklingsarbete har vi utarbetat ett förslag till en plan, som vi valt att kalla ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor”. Ett utkast till detta dokument går ut på remiss till kommunens skolor och vi arbetar under läsåret 2003–2004 med att besöka samtliga skolor i kommunen för att ta in synpunkter på planen. Trots att vårt uppdrag formellt avslutades i juni 2003 har vi haft våra rektorers uppdrag att fortsätta att bevaka och utveckla de mediepedagogiska frågorna. När vi behövt frigöras från undervisning för olika möten har vikarier tagits in.

Den här rapporten sammanfattar vårt arbete under läsåret 2002–2003 samt de insatser vi gjort hösten 2003. Rapporten och de förslag vi presenterar är riktade till våra kollegor, skolledare och politiker, men vi hoppas också att vårt arbete kan inspirera andra skolor och kommuner.

Arboga den 9 december 2003

Eva Billert, Inger Kanders, Esther Thomas

Bakgrund

Arboga ligger i Västmanland, cirka 15 mil väster om Stockholm. Genom Arboga flyter Arbogaån, som rinner ut i Mälaren. I Arboga kommun finns cirka 14 000 invånare. Det går 1.700 elever i grundskolan och där arbetar cirka 180 lärare, alla dock inte heltid.

Arboga kommun har nio skolenheter i grundskolan. Till sex av grundskolorna är en förskoleklass knuten. Från och med klass 6 tillhör eleverna antingen Stureskolan (norr om ån) eller Gäddgårdsskolan (söder om ån).

På varje skola finns kulturombud, som träffas i en kulturgrupp några gånger om året. Kommunens skolbibliotekarie är ansvarig samordnare för arbetet med kultur i skolan. Kulturombuden erbjuds möjlighet att delta i utbudsdagar som anordnas i länet. Därefter bestäms kulturprogrammet för den kommande terminen. Även skolbioverksamheten arrangeras av kommunens skolbibliotekarie i samråd med skolornas kulturombud.

I kommunen finns också en gymnasieskola, Vasagymnasiet, med cirka 360 elever. Gymnasieskolan har inte omfattats av de kulturprogram som erbjudits kommunens elever, utan har själv svarat för sina kulturarrangemang. Gymnasieskolan har inte involverats i det mediepedagogiska utvecklingsarbete som beskrivs i den här rapporten eftersom uppdraget gällt att utveckla grundskolans arbete med film och andra medier. På sikt ser vi behovet av att det finns en ”röd tråd” kring mediearbetet i hela skolan, från förskola till gymnasieskola.

Skolbio i Arboga

Sedan läsåret 1999–2000 har kulturgruppen i Arboga ansvarat för arbetet med skolbio. Under tre läsår bedrevs verksamheten med ekonomiskt stöd från Svenska Filminstitutet. Varje elev från förskoleklass till årskurs nio har fått se minst en biografilm per läsår. Kostnaderna har täckts via ordinarie kulturbudget, medan de tre första årens stöd från Svenska Filminstitutet bekostat kompetensutveckling av skolans personal. Många pedagoger har på så sätt kunnat delta i studiedagar och professionellt handledda förhandsvisningar av skolbiofilmerna. Flera

kulturombud har också via dessa medel kunnat besöka BUFF – Barn- och ungdomsfilmfestivalen i Malmö, för att delta i seminarier och föreläsningar om film i skolan samt se aktuell barn- och ungdomsfilm.

Skolbioverksamheten i Arboga är av praktiska och ekonomiska skäl förlagd till en vecka på hösten. Då har alla elever tillfälle att se en skolbiofilm. För- och efterarbete kring dessa filmer organiseras i de flesta fall av svensklärarna på skolorna. Vid flera tillfällen har lärarna erbjudits förhandsvisningar samt förslag på hur man med hjälp av en filmhandledning bäst kan diskutera och bearbeta filmupplevelsen i klassrummet. Vi har i första hand valt bland de filmer vi sett på BUFF. Vår inriktning har varit att försöka visa filmer som ger upphov till etiska och moraliska diskussioner. Ambitionen är att fortsättningsvis arbeta för att skolbiofilmerna än tydligare ska kopplas till ett tema och vävas in i ett ämnesövergripande arbete.

Under perioden 1999–2003 har Arboga kommun varje läsår genomfört mellan tio och elva skolbiovisningar för en total publik om cirka 1.800 besökare per år, som utgjorts av elever och personal i grundskolan.

Skolbio har tidigare bedrivits i Arboga under åren 1989–1996. Kommunen erhöll ekonomiskt stöd för detta projekt från Svenska Filminstitutet under åren 1989–1992. Verksamheten samordnades av en enskild lärare och avbröts då den ansvarige personen lämnade kommunen för arbete på annan ort. Erfarenheterna från den perioden visar på betydelsen av att verksamheten är väl förankrad både vad gäller projektledning och ekonomiska resurser.

Kulturarbetet lyfts fram i skolplanen

Arboga kommun ger via Barn- och utbildningsnämnden sedan många år stöd till kulturverksamhet för skolorna. I detta anslag ingår bland annat ekonomiska resurser för skolbio.

Arbetet med kultur i skolan betonas i Arboga kommuns skolplan 2001–2002, antagen av Kommunfullmäktige den 25 januari 2001. Formuleringarna i skolplanen ger ett bra stöd för arbete med kultur och medier, både vad gäller att få ta del av professionella kulturarrangemang och att själv praktiskt få skapa och kommunicera med olika konstnärliga och mediala uttrycksmedel:

Kultur

Kulturen spelar en betydande roll i barns och ungdomars utveckling.

Mål att sträva mot: (Långsiktiga mål)

– Alla barn och elever ska regelbundet, via verksamheten, komma i kontakt med olika kulturyttringar, som t.ex. musik, teater, dans, film, litteratur, konst, hembygd och traditioner.

Mål att uppnå: (Kortsiktiga mål)

– Barn/elever ska stimuleras till eget skapande. Praktiska övningar och konstnärligt skapande ska ges utrymme i syfte att stimulera och utveckla barnens/elevernas kreativitet och skaparglädje.

– Varje barn och elev ska få uppleva minst ett av ovan beskrivna kulturinslag per år.

– Samtliga klasser i skolår 2 ska få kompanjonlärarundervisning i musik. (En musiklektör från musikskolan samarbetar med klassläraren.)

Mediepedagogiskt arbete

Det mediepedagogiska arbetet i Arboga har initierats av enskilda lärare i sina respektive klassrum. Arbetet har vuxit fram ur ett kulturpedagogiskt arbete som sedan många år främst handlat om skapande verksamheter med teater, dans och musik, men under senare år även om att göra film tillsammans med elever. De elevproducerade filmerna har visats på den lokala biografen för elever och föräldrar under festliga former. Resultatet har varit lyckat och rönt uppmärksamhet, både på den enskilda skolan och i kommunen. Fler lärare har blivit intresserade av att arbeta på liknande sätt och därför har en efterfrågan på kompetensutveckling uppstått.

De olika insatserna för kompetensutveckling har sedan bidragit till att arbetet med film och andra medier fått allt starkare fäste i kommunens skolor. Film i Västmanland har kunnat stötta genom sina pedagoger och genom att ställa olika resurser till förfogande. De samarbetsprojekt som genomförts med Film i Västmanland har bland annat omfattat animerad film, såpor och dokusåpor.

Utvecklingsarbetet

Arboga bibliotek och kommunens grundskolor inledde hösten 2002 ett utvecklingsarbete för att stärka arbetet med film och andra medier i skolan. Vi som genomfört arbetet är tre kultur- och skolbioombud på Gäddgårdsskolan i Arboga.

Arbetet syftade till att utvärdera det film- och mediearbete som bedrivits i kommunen och förankra ett mediepedagogiskt arbetssätt i grundskolans olika arbetslag. Arbetet syftade också till att utveckla målformuleringarna kring film- och mediearbete i den kommunala skolplanen, att ta fram en plan för kompetensutveckling och att utarbeta en mediepedagogisk plan för hur film- och mediearbete ska bedrivas i skolans olika ämnen. En viktig fråga var också att utveckla samarbetet med Film i Västmanland.

Vi tre lärare i ”mediegruppen” har under läsåret 2002–2003 gjort en rad studiebesök och möten, bland annat besökte vi Piteå kommun och Flens kommun för att ta del av deras erfarenheter av mediepedagogiskt utvecklingsarbete. En förteckning över möten och studiebesök finns i en särskild lista, ”Mediegruppens arbete 2002–2003”.

Hösten 2002 gjorde vi en enkät som skickades ut till alla skolor i kommunen. En nulägesbeskrivning för det mediepedagogiska området formulerades. Ett utkast till en plan, kallad ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor” utarbetades. Dessa aktiviteter och dokument har under året legat till grund för möten med lärare, skolledare och politiker.

Enkät till skolorna

För att få en överblick över det mediepedagogiska arbete som förekommer i kommunens skolor, samt vilka hjälpmedel lärare och elever använder, gjorde vi i september 2002 en enkät som alla kommunens grundskolor uppmanades att svara på. Vi fick svar från samtliga grundskolor. Sammanlagt fick vi in 29 svar, av dem var åtta gemensamma svar från flera lärararbetslag.

Enkäten bestod av fyra frågor: Hur arbetar du med medier i undervisningen? Vilka hjälpmedel finns på din skola? Vilka hjälpmedel saknar du? Hur skulle du vilja arbeta med medier?

Det flesta lärare som besvarat enkäten uppger att de arbetar med medier som till exempel skolbio, teater, tidningar och nyheter, internet, video och film där eleverna ges möjlighet att göra egna kortfilmer eller animationer.

De flesta skolor har tillgång till tv och video, radio, tidningar, datorer och internet. Endast ett fåtal skolor uppger att de har tillgång till digitalkamera eller videokamera.

Trots att det finns tillgång till datorer med internet-uppkoppling på skolorna önskar många lärare tillgång till ytterligare datorer. Lärarna önskar också tv och video i varje klassrum. Övrig utrustning som efterfrågas är videoredigering, digitalkamera, videokamera, webbkamera, reportagebandspelare, DVD-spelare och interaktiva pedagogiska CD-ROM-spel. Några önskar material i form av fler tidskrifter och tidningar för barn, material för att kritiskt granska reklam samt referenslitteratur. Flera lärare ger uttryck för att de saknar tillräckliga kunskaper i medieämnet, att de saknar tid för att sätta sig in i ämnet samt att de saknar stöd av fler vuxna för att lättare kunna arbeta med eleverna i mindre grupper.

På frågan om hur lärarna fortsättningsvis önskar arbeta med medier i skolan nämner de flesta som besvarat enkäten att de vill syssla med film i olika former. De vill låta eleverna göra film och använda film och andra medier vid redovisningar. De vill tydligare koppla arbetet med skolbio till undervisningen. De vill arbeta med att kritiskt granska olika medier och internet. Flera nämner möjligheterna att låta eleverna arbeta med produktion av tidningar och radioprogram och någon nämner även intern-tv. Någon nämner medier och internet för att fördjupa kontakter med skolor i andra länder. Det finns också de som påtalar möjligheterna med digital portfolio och mediearbetet som en del av specialpedagogiken.

Det är svårt att utläsa ett entydigt svar av enkäten, men svaren ger ändå en bild av det arbete som pågår i kommunens grundskolor och de önsknings som finns i lärargruppen. Framför allt visar enkäten att många önskar mer utbildning och tid att sätta sig in i ämnet samt att många på skolorna är mycket intresserade och anser att medierna är en viktig del av undervisningen.

Nulägesbeskrivning

I Arboga kommun finns många goda förutsättningar för att utveckla det mediepedagogiska arbetet. Eleverna får ta del av ett rikt kulturutbud med teater, konserter, dans, litteratur och filmvisningar på biograf där biblioteket, tillsammans med kulturombuden är en viktig resurs. Film i Västmanland och AV-Media har spelat en betydande roll när det gäller det praktiska arbetet med film, dels genom att bistå med pedagoger, dels genom utlåning av utrustning. Dessutom har skolorna till viss del egen teknisk utrustning.

Arboga kommuns ITiS-satsning inleddes 1999. De flesta lärare genomgick utbildningen och under den tid utbildningen pågick fanns stor aktivitet med datorer och mediearbete bland lärare och elever. I samand med ITiS-satsningen tillsattes IT-värdar. Dessa finns kvar idag som en värdefull resurs när det gäller ansvaret för skolornas datorer.

Den nystartade Arboga Biografförening, som hösten 2002 övertog biografverksamheten i kommunen, är intresserad av att utveckla samarbete med skolan.

Vi i mediegruppen ser stora möjligheter att vidareutveckla samverkan mellan ovanstående nätverk för att stärka och utveckla mediearbetet i undervisningen.

Samverkan med Köpings kommun

Våren 2003 inledde Arboga, med stöd av Film i Västmanland, ett samarbete med Köpings kommun där grundskolornas kulturombud i de båda kommunerna erbjöds en eftermiddag med förhandsvisningar av aktuella filmer.

Till förhandsvisningarna på Centrumbiografen i Köping den 8 maj 2003 inbjöds vid sidan av personal också elevrepresentanter. I anslutning till filmvisningarna gavs möjlighet att se och diskutera urvalet av höstens skolbiofilmer. Samarbetet upplevdes som mycket lyckat, speciellt bland eleverna som kände en större delaktighet.

Samarbetet med Film i Västmanland och Köpings kommun kommer att fortsätta. Ytterligare förhandsvisningsdagar samt gemensam kompetensutveckling för lärare planeras.

Plan för basmediekunskap

Vi har som en del av detta utvecklingsuppdrag tagit fram ett utkast till en plan, kallad "Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor". I ett fortsatt arbete, läsåret 2003–2004, har vi rest runt på kommunens skolor för att diskutera planen och tankarna kring den. Dessa möten har föregåtts av att vi i förväg skickat ut planen. Ett par veckor senare har vi besökt skolorna personligen för att lyssna till lärarnas synpunkter. På så sätt hoppas vi att alla ska känna sig delaktiga i framtagandet av planen.

Efter att i december 2003 besökt ungefär hälften av våra kollegor känner vi en mycket positiv respons. Lärarna förklarar att de redan gör en del eller en hel del av det vi föreslår och ställer sig mycket positiva till den vidareutveckling vi presenterar.

Avrapportering

Det mediepedagogiska utvecklingsarbetet presenterades för kommunens rektorer och för chefen för Barn- och utbildningsförvaltningen vid ett möte den 8 maj 2003.

Den 3 september 2003 presenterades förslaget till "Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor" för Barn- och utbildningsnämnden.

Både politiker och rektorer ställde sig positiva till en vidareutveckling av arbetet med film och andra medier.

Fortsatt arbete läsåret 2003–2004

Trots att vårt uppdrag formellt avslutades i juni 2003 har vi haft våra rektorers uppdrag att fortsätta att bevaka och utveckla de mediepedagogiska frågorna. Inför läsåret 2003–2004 listade vi de arbetsuppgifter vi ville gå vidare med. Uppgifterna handlar dels om att stärka och utveckla mediearbetet i kommunen, dels om att förbättra resurserna på vår egen skola. En viktig fråga var hur vi skulle ersättas eller kompenseras för den tid vi fortsättningsvis avsätter. Våra rektorer beslutade att sätta in vikarier när vi behöver frigöras från undervisning för olika möten eller aktiviteter.

På vår lista över fortsatta arbetsuppgifter fanns bland annat följande:

- Färdigställa dokumentet ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor” och genomföra diskussioner med kommunens grundskolor kring idéerna och tankarna bakom detta dokument, samt föra fortsatta diskussioner med skolledare och politiker om att föra fram media som ett prioriterat skolutvecklingsområde.
- Sammanställa en pärm med information kring rutinerna för skolbiovisningarna så att det blir enklare att sköta filmbokningar, förhandsvisningar, framtagning av filmhandledningar och idéer för kring för- och efterarbete, sprida information och så vidare.
- Utvärdera utbudsdagen med förhandsvisningar av skolbiofilmer i Köping, som ägde rum i maj 2003, med representanter för Köpings kommun samt de elevrepresentanter som deltog.
- Utarbeta en plan för fortsatta kompetensutvecklingsinsatser för lärare inom medieområdet, både insatser lokalt och regionalt tillsammans med Film i Västmanland och Köpings kommun, men också skaffa en överblick av nationella kurser och mötesplatser.
- Inreda och föra samman material som används vid filminspelningar till ett särskilt rekvisitarum på Gäddgårdsskolan.
- Planera för att göra om en före detta kemisal på Gäddgårdsskolan till en medieverkstad med datorer, redigeringsutrustning, kameror och storbildsvideo med tillhörande filmduk.

Förutsättningar för det fortsatta arbetet

Den viktigaste förutsättningen för att fullfölja det utvecklingsarbete som inletts är att det finns några som på ett övergripande sätt fortsätter att arbeta med dessa frågor, till exempel vad gäller att sjösätta och följa upp ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor”.

Det som behövs i Arboga är en vidareutveckling av skolbioombuden och IT-vårdarna. Det finns också ett behov av kompetensutveckling och ytterligare teknisk utrustning för film- och mediearbete. Önskvärt är att det på var sida om ån finns en medieverkstad, som kan fungera som en samlingspunkt och resurs för skolorna i södra respektive norra delen av kommunen.

Om vi i mediegruppen ska fortsätta vårt arbete krävs att vi ges tid för detta. Det är ett minimum att vi kan avsätta 120 minuter per person och vecka, i första hand under läsåret 2004–2005. Den tiden vill vi använda till:

- att sprida våra erfarenheter till alla skolor i kommunen (ett arbete som delvis är påbörjat),
- att sätta ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor” och förankra den i skolornas lokala arbetsplaner,
- att utveckla nätverk för lärare från olika skolor kring mediepedagogiskt utvecklingsarbete,
- att utforma och prova modeller för kompetensutveckling av lärare (lärare till lärare),
- att utarbeta rutiner för uppföljning och utvärdering av det mediepedagogiska arbetet.

På vår lista över omedelbara åtgärder finns följande önskemål:

- att det inrättas medieverkstäder på de båda större skolorna,
- att det finns likvärdig teknisk utrustning på alla kommunens skolor för att kunna arbeta i enlighet med ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor”,
- att det avsätts medel för kompetensutveckling för lärare och skolledare kring arbete med medier i skolan.

Avslutande reflektion

Även om projektåret, med Svenska Filminstitutets ekonomiska stöd, är slutredovisat befinner vi oss mitt i arbetet. Det är inte ett projekt vi avslutat. Det är en process vi påbörjat.

Vi är glada och stolta över att ha fått uppdraget och ansvaret att driva ett projekt, där de externa medel som tillförts kommunen för att utvärdera och utveckla arbetet med film och andra medier i skolan, använts för att frigöra tid för oss tre lärare. Under ett läsår har vi kunnat avsätta 120 minuter i veckan med betalda vikarier för att själva och i dialog med andra diskutera mediefrågans betydelse i skolan. För oss har det varit ett slags forskningsuppdrag; att söka kunskap hos andra genom att göra studiebesök eller läsa litteratur. Det har gjort vårt ordinarie jobb mer utmanande och intressant.

En av våra idéer var att ta fram en plan för hur arbete med medier ska komma in som en naturlig del i undervisningen i grundskolan. Genom att arbeta praktiskt med elever parallellt med att formulera planen, har vi haft möjlighet att se vilka kunskaper som är användbara eller inte. Elever och kollegor har också gett oss omedelbar respons vilket varit mycket inspirerande. Den entusiasm som vi, våra elever och våra kollegor känt har smittat av sig till personal och skolledare, som sedan i sin tur har stöttat oss i processen genom att ge oss tid och uppskattning för vårt arbete. På så sätt har fler och fler blivit involverade och det känns som om många på ”den här sidan ån” är engagerade i mediefrågan och hur mediet arbetet kan komma in som en naturlig del i de flesta ämnen och i varje skolår på grundskolan.

Fördelen med att vi tre arbetat på samma skola har varit att det finns möjligheter att träffas mer spontant och omsätta idéer direkt i praktiskt arbete. Nackdelen är naturligtvis att de på ”andra sidan ån” inte på samma naturliga sätt kunnat ta del av den löpande dialog vi fört med kollegorna på vår egen skola. Men någonstans måste man börja, annars sker ingen utveckling.

Generellt anser vi att det varit positivt att uppdraget och ansvaret för det här utvecklingsarbetet funnits hos oss inom lärargruppen och inte hos en extern projektledare. De insatser vi gjort har tillkommit utifrån verkliga behov och har direkt kunnat förankras bland kollegor i

skolverkligheten. De erfarenheter vi skaffat oss, under året som gått, finns kvar hos oss på vår skola och i vår kommun.

Vi kan till exempel jämföra med ITiS-satsningen, som i hög grad var styrd uppifrån. När projekttiden tog slut avstannade utvecklingsarbetet. Genom sjösättandet av vår plan, ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor”, kommer behovet av ITiS-kunskaperna på nytt att aktualiseras och bli en viktig del i ett större sammanhang.

När de externa projektpengarna är slut är vår förhoppning att arbetet ska fortsätta. En avgörande fråga är hur ett arbete som syftar till att utveckla mediearbetet i samtliga kommunens grundskolor ska finansieras. På sikt förefaller det orimligt att vår egen skola ensam ska bära det ansvaret. Antingen måste skolorna på norr delta i finansieringen eller också måste centrala medel avsättas för att täcka de insatser Gäddgårdsskolan gör för övriga skolor i kommunen.

Nästa steg är att presentera och diskutera våra idéer för resterande grundskolor i kommunen och tillsammans med deras synpunkter färdigställa riktlinjerna för den plan vi kallat ”Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor”. Tanken är att denna plan ska kunna ligga till grund för alla som jobbar inom grundskolan.

Sedan är det dags att fundera över hur arbetsfördelningen ska bli, så att så många ämnen som möjligt bidrar till att förverkliga det formella uppdraget som vi fått i läroplan och kursplaner.

Det har varit ett utvecklande arbetsår. En stor fördel har varit att arbetet fått lov att ta den tid som behövts, vilket också gett oss möjligheter att samspela med den utveckling vi själva varit en del av. Det som från början var ett projekt, har nu blivit ett arbetssätt.

Vi hade inte befunnit oss där vi är idag, om vi inte fått stöd från Svenska Filminstitutet, Film i Västmanland samt våra skolledare, kollegor och elever. Stort tack till er alla!

Mediegruppens arbete

Projektåret 2002–2003

Här följer en sammanställning av studiebesök och möten med gästmedverkan som arbetsgruppen haft under läsåret 2002–2003. Arbetsgruppen har träffats varje tisdag mellan klockan 13.00-15.00 med början den 20 augusti 2002 och fram till den 10 juni 2003.

Datum	Aktivitet	Innehåll	Gästmedverkan
020827	Skolbio	Pedagogisk metod att arbeta med film och stillbilder. Film är ett sätt att dokumentera och redovisa.	Christina Svensson Film i Västmanland
020917	Samarbete Bio Kontrast Arboga Bio	Möjlighet att ta in smalare film och visa på annan tid än ordinarie spelfilm.	Tony Karlsson Dan Waern Bioansvariga
021008	Kommunens ekonomi	Anslaget i framtiden. Hur skolbioveckan finansieras av kulturanslaget till kulturen i skolan.	Eva Petri Projektansvarig
021107	Svenska Filminstitutet	Idéer och hjälp hur vi kan påverka våra politiker, så de inser värdet av en mediepedagogisk plan för kommunen.	Kristina Hansson CMiT Piteå
021126	Filmutbudsdag	Praktiskt arbete kring en gemensam filmutbudsdag för skolpersonal i Köping och Arboga	Helena Arnell Köping
021205	Mediepedagogisk plan	Diskussion kring hur man skriver en mediepedagogisk plan	Birgitta Bresell Utvecklingsrektor
021210	Skolbio i-Flen och Katrineholm	Hur skolbio kommer in som en naturlig del i undervisningen. Alla kategorier lärare ska känna sig delaktiga. Medieplan.	Frank Stoor Martin Lindgren
030217- 030218	Studieresa till Piteå	CMiTs verksamhet Medieverkstad i skolan Besök på Hortlaxskolan	Kristina Hansson CMiT Piteå
030311	Mediegruppens arbete	Träff med våra rektorer för att informera om Mediegruppens intentioner.	Ulla-Karin Mårdh Rolf Andersson Rektorer Gäddgårdssk.
030312- 030315	BUFF	Skolbiofilmer och seminarier	Malmö

030317	Barn och medier	Seminarier	Rädda Barnen Stockholm
030318	Filmutbudsdag planering	Val av filmer till filmutbudsdag Utformande av inbjudan	Helena Arnell Jörgen Persson Eva Petri Louise Jeurling
030408	Filmutbudsdag planering	Uppdelning av arbetet och ekonomin kring filmutbudsdag	Helena Arnell Jörgen Persson Louise Jeurling
030505- 030507	Videofilm	Vi sammanställer och redigerar filmen om elevernas mediearbeten.	Dennis Andersson, år 9 Jonathan Impola, år 9
030507	Inför rektors- gruppsmötet	Råd angående projektskrivningen och mötet med rektorsgruppen.	Birgitta Bresell
030508	Rektors-- gruppen	Vi presenterar vårt arbete och våra planer kring mediearbetet i kommunen.	Lars Strååt Skolchef Rektorer i kommunen
030508	Premiär för filmutbudsdag	Filmer i tre olika salonger visades mellan kl. 14.00–20.00	Christina Svensson
030527	Vår skolas mediesatsning	Vilka möjligheter finns att göra en medieverkstad på vår skola? IT-värdarnas roll?	Ulla-Karin Mårdh Rolf Andersson
030603	Projekt- skrivning	Uppslag för projektskrivning Ekonomi Höstens skolbiovecka	Eva Petri Louise Jeurling

Hösten 2003

Under höstterminen 2003 har arbetsgruppen fortsatt att träffas, bland annat för att förbereda olika presentationer av vårt arbete. Under denna period har vikarier satts in när medlemmarna i projektgruppen behövt frigöras från undervisning, alternativt räkna tiden som inarbetad.

030903	Möte BUN	Vi presenterar mediegruppens arbete	Politiker i BUN
030918	Studiedag för ”södra” sidan	Presentation av vårt arbete, diskussion	Personal ”söder om ån”
031031	Rekvisitarum	Iordningställande av rekvisitarum på Gäddgårdsskolan	Vaktmästarna
031118	Medieplan	Vi diskuterar förslaget och gör justeringar	Personal ”söder om ån”
031202	Utvärdering	Filmutbudsdagen i Köping 8 maj 2003 Planering av ytterligare arrangemang 2004	Jörgen Persson Lina Ekdahl
031209	Rapport	Redaktionellt arbete kring slutrapport med Svenska Filminstitutet	Daniel Lundquist Klas Viklund

Basmediekunskap för Arboga kommuns skolor

Här följer ett förslag på basmediekunskaper för elever i grundskolan. Förslaget har tagits fram av Eva Billert, Inger Kanders och Esther Thomas på Gäddgårdsskolan i Arboga läsåret 2002–2003 och kommer att diskuteras med företrädare för samtliga grundskolor i kommunen. Arbetet med att diskutera och skapa delaktighet kring planen påbörjades hösten 2003 och kommer att fortsätta våren 2004.

Idén om basmediekunskaper utgår från att alla lärare i grundskolan har ett ansvar för att utveckla elevernas kommunikativa förmåga, deras möjligheter att använda och tolka medier samt nå kunskaper om medier och deras roll.

Planen ger exempel på när under skoltiden eleverna bör introduceras för olika typer av teknik samt exempel på medieprodukter eleverna bör ha arbetat med. Planen omfattar också olika aspekter på medier som eleverna bör ges möjlighet att reflektera över i anslutning till olika mediearbeten.

Avsikten är att denna plan ska kunna skapa en ”röd tråd” för grundskolans mediearbete och fungera som en checklista då mediearbetet presenteras i skolans kvalitetsredovisning.

	F-3	4-5	6-9
Datorkunskap Teknik:	<ul style="list-style-type: none"> • Starta program • Stor bokstav • Mellanslag • Byta rad • Spara på diskett/CD • Prova ett ritprogram • Skriva ut 	<ul style="list-style-type: none"> • Redigera • Spara i en egen mapp • Söka sig ut på internet • Quick Place • Använda scanner • Bildhantering 	<ul style="list-style-type: none"> • Söka information till arbeten från internet • Kalkylprogram • Power Point Presentation • Använda e-post • Chatta
Aktivitet/produkt:	<ul style="list-style-type: none"> • Diskett/CD med eget arbete på 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeten sparade i egen mapp 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeta där information från internet bearbetats samt ange källa

Att reflektera över i år F-9:

- För- och nackdelar med datorer
- Bruk- och missbruk – etik på nätet
- Sändare – mottagare på nätet
- Privat – offentligt
- Dataspelens påverkan/symboler
- Olika källors tillförlitlighet

Litteratur/konst Teknik:	<ul style="list-style-type: none"> • Lästeknik • Besök på biblioteket • Använda eget lånekort • Olika konststilar • Läsa bilder 	<ul style="list-style-type: none"> • Utveckla lästeknik • Kunna söka i bibliotekskatalogen • Hitta i bokhyllorna • Olika konststilar • Tolka bilder 	<ul style="list-style-type: none"> • Känna till genrer inom litteraturen • Använda facklitteratur
Aktivitet/produkt:	<ul style="list-style-type: none"> • Bokläsning • Boktillverkning • Bildskapande 	<ul style="list-style-type: none"> • Läsning av skönlitteratur • Skriva en bokrecension • Bildskapande 	<ul style="list-style-type: none"> • Läsning av skön-och facklitteratur • Muntliga-och skriftliga presentationer

Att reflektera över i år F-9:

- Varför ska jag kunna läsa?
- Varför finns det olika sorters böcker?
- Vem är avsändaren?
- Gemensamma diskussioner om innehållet

Massmedier – radio,tv, tidningar Teknik:	<ul style="list-style-type: none"> • Använda bandspelare • Ta kort med digitalkamera • Nyhetsprogram på tv • Känna till dagstidningar 	<ul style="list-style-type: none"> • Läsa dagstidningar • Känna till att det finns olika typer av tv-program 	<ul style="list-style-type: none"> • Intervjuteknik • Ljudillustrationer • Vad är reklam?
Aktivitet/produkt:	<ul style="list-style-type: none"> • Göra en serie och spela in ljud till den. 	<ul style="list-style-type: none"> • Göra en skoltidning. 	<ul style="list-style-type: none"> • Göra ett radioprogram

Att reflektera över i år F-9:

- Hur är det med sanningshalten i det som sägs och skrivs?
- När krävs det objektivitet respektive subjektivitet?
- Hur påverkas vi av reklam?
- Vad påverkar artikelförfattare/programskapare med avseende på objektivitet/subjektivitet?
- Hur blir vi manipulerade?
- Fundera över innehållet i veckopressen

Teater/musik Teknik:	<ul style="list-style-type: none"> • Träna in en roll • Kulisstillverkning • Dockteater • Egen text till känd melodi 	<ul style="list-style-type: none"> • Skriva manus i grupp • Rekvisita • Enklare rollspel 	<ul style="list-style-type: none"> • Skriva manus i grupp • Rollspel
Aktivitet/produkt:	<ul style="list-style-type: none"> • Spela teater • Se teater/dans föreställning eller konsert • Dockteater 	<ul style="list-style-type: none"> • Spela teater • Se teater/dans föreställning eller konsert • Musikal 	<ul style="list-style-type: none"> • Spela teater • Se teater/dans föreställning eller konsert

Att reflektera över i år F-9:

- Analys av sändare – mottagare
- Analys av budskap
- Musikens påverkan

Film Teknik:	<ul style="list-style-type: none"> • Använda bandspelare • Ta kort med digitalkamera • Manus till animerad film eller magnet-animerad film 	<ul style="list-style-type: none"> • Använda videokamera • Dokumentation 	<ul style="list-style-type: none"> • Bildmanus • Redigering • Filmhistoria
Aktivitet/produkt:	<ul style="list-style-type: none"> • Animerad film eller magnet-animerad film • Skolbio med uppföljning 	<ul style="list-style-type: none"> • Filmad sketch eller göra film • Skolbio med uppföljning 	<ul style="list-style-type: none"> • Egen film, exempelvis reportage, dokumentär, kort spelfilm • Skolbio med uppföljning

Att reflektera över i år F-9:

- Analys av sändare – mottagare
- Analys av budskap
- Etik och moral
- Varför skapas reklamfilm?
- Skillnaden mellan dokumentär och fiktion
- Musikens påverkan

